

Pasientdata

Liverpool Care Pathway (LCP)- for SYKEHJEM

En tiltaksplan for omsorg til døende og deres pårørende

Referanser:

The National Council for Palliative Care (2006) Changing Gear: Guidelines for Managing the Last Days of Life in Adults. London: The National Council for Palliative Care.

Ellershaw JE, Wilkinson S (2003). Care of the dying: A pathway to excellence. Oxford: Oxford University Press.

Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen (2007) Sosial og helsedirektoratet

Nettsider: www.mcpcil.org.uk/liverpool care pathway og www.helse-bergen.no/lindrendebehandling

Bruksveiledning:

1. Alle mål er skrevet med **uthevet** skrift. Tiltak, som er en hjelp til å nå målene, er skrevet med vanlig skrift.
2. Retningslinjer for symptomlindring er trykket på de siste sidene i skjemaet. Vær snill og henvis til disse når det trengs.

Helsepersonell står fritt til å gjøre sine egne faglige vurderinger, men enhver endring i forhold til de anbefalte retningslinjene i tiltaksplanen skal dokumenteres som et avvik på siste side.

Kriterier for å bruke denne tiltaksplanen for omsorg til døende:

- **Alle mulige reversible årsaker til pasientens tilstand er vurdert.**
- **Det tverrfaglige teamet er enige om at pasienten er døende. To av følgende kriterier vil vanligvis være oppfylt:**

Pasienten er sengeliggende ☐   Pasienten er i lengre perioder ikke kontaktbar ☐

Pasienten klarer bare å drikke små slurker ☐   Pasienten kan ikke lenger svelge tabletter ☐

Når denne planen settes i gang, erstatter den all annen dokumentasjon og blir den eneste form for rapport som brukes.

Dokumentasjon av medikamentforordning og -utlevering følger sykehjemmets vanlige retningslinjer.

Dato/Klokkeslett:

Avd.:

Lege:

Sykepleier:

Navn.....

Avd.....

Dato: .....

Del 1	Første vurdering (vurdering ved inklusjon)			
Diagnose og personopplysninger	Hoveddiagnose:		Bidiagnoser:	
	Personnummer:		☐ Mann ☐ Kvinne Nasjonalitet:	
	Innlagt dato:			
Symptomer og funn	Klarer ikke å svelge	☐ ja ☐ nei	Våken	☐ ja ☐ nei
	Kvalme	☐ ja ☐ nei	Bevisst	☐ ja ☐ nei
	Brekninger, oppkast	☐ ja ☐ nei	Vannlatingsbesvær, UVI	☐ ja ☐ nei
	Obstipert	☐ ja ☐ nei	Kateterisert	☐ ja ☐ nei
	Forvirret	☐ ja ☐ nei	Surkling i luftveiene	☐ ja ☐ nei
	Urolig, agitert	☐ ja ☐ nei	Dyspne	☐ ja ☐ nei
	Rastløs	☐ ja ☐ nei	Smerte	☐ ja ☐ nei
	Anspent, engstelig	☐ ja ☐ nei	Annet (f.eks. ødemer, kløe)	☐ ja ☐ nei
Delmål ved første vurdering	Mål 1 Aktuell medikasjon er vurdert og ikke-essensielle medikamenter seponert ☐ ja ☐ nei			
	Hensiktsmessig peroral medikasjon er endret til subkutan, og subkutan pumpe er satt i gang hvis hensiktsmessig.			
	Uhensiktsmessig medikasjon er seponert.			
	Mål 2 Behovsmedikasjon til subkutan administrasjon er skrevet opp for følgende symptomer etter avdelingens prosedyrer:			
	Smerter	- smertestillende	☐ ja ☐ nei	
	Uro, agitasjon	- beroligende	☐ ja ☐ nei	
	Surkling i luftveiene	- antikolinergikum	☐ ja ☐ nei	
	Kvalme og brekninger	- kvalmestillende	☐ ja ☐ nei	
	Dyspne	- angstdempende/muskelavslappende	☐ ja ☐ nei	
	Mål 3 Uhensiktsmessige tiltak seponeres			
Blodprøver	☐ ikke aktuelt	☐ ja ☐ nei		
Antibiotika	☐ ikke aktuelt	☐ ja ☐ nei		
Iv væske	☐ ikke aktuelt	☐ ja ☐ nei		
Journalført at resuscitering ikke er aktuelt (R -)			☐ ja ☐ nei	
Deaktivering av implantert defibrillator (ICD)			☐ ikke aktuelt ☐ ja ☐ nei	
Kontakt pasientens kardiolog				
Henvis til lokale retningslinjer og prosedyrer				
Gi ev. informasjonsbrosjyre til pasient/pårørende				
Legens underskrift:		Dato:		
Mål 3a Det er tatt en avgjørelse om å avslutte ikke-hensiktsmessige pleietiltak			☐ ja ☐ nei	
Skal en ha et regime for å snu pasienten, eller gjøre det bare ved behov, vurdere antidecubitusmadrass, vurdere huden, skal en fortsette med å ta BT, puls og temp, osv				
Mål 3b Smertepumpe er satt i gang innen 4 timer etter at den ble forordnet av legen			☐ ikke aktuelt ☐ ja ☐ nei	
Sykepleierens underskrift:		Dato:	Klokkeslett:	

Navn.....

Avd.....

Dato: .....

Del 1	Første vurdering – fortsettelse
Innsikt/forståelse	<p>Mål 4 Evne til å kommunisere på norsk er vurdert som adekvat hos pasienten ☐ komatøs ☐ ja ☐ nei</p> <p>hos de pårørende (familie eller andre) ☐ ja ☐ nei</p> <p>Mål 5 Innsikt i pasientens tilstand er vurdert:</p> <p>Pasienten er klar over diagnosen ☐ komatøs ☐ ja ☐ nei</p> <p>De pårørende er klar over diagnosen ☐ ja ☐ nei</p> <p>Pasienten er klar over at han/hun er døende ☐ komatøs ☐ ja ☐ nei</p> <p>De pårørende er klar over at pasienten er dødende ☐ ja ☐ nei</p>
Åndelig omsorg	<p>Mål 6 Religiøse/åndelige behov er vurdert</p> <p>hos pasienten ☐ komatøs ☐ ja ☐ nei</p> <p>hos de pårørende ☐ ja ☐ nei</p> <p>Pasienten eller de pårørende kan være engstelige for seg selv eller andre. Vurder spesielle behov i forhold til familiens kulturelle bakgrunn. ☐ ja ☐ nei</p> <p>Vurder støtte fra prest eller annen åndelig veileder. ☐ ja ☐ nei</p> <p>Pas. trosretning eller livssyn er kjent ☐ ikke aktuelt ☐ ja ☐ nei</p> <p>Hvis ja, hvilken/hvilket: _____</p> <p>Gitt tilbud om kontakt med prest /annen kontaktperson _____</p> <p>Navn: ..... tlf: ..... dato: .....</p> <p>Kommentarer (spesielle behov nå, i forbindelse med dødsfallet, etter dødsfallet): _____</p>
Kommunikasjon med de pårørende	<p>Mål 7 Det er avtalt hvordan pårørende skal informeres ved forandring i pasientens tilstand ☐ ja ☐ nei</p> <p>- uansett tidspunkt på døgnet ☐</p> <p>- ikke om natten ☐</p> <p>- pårørende overnatter på sykehjemmet ☐</p> <p>Nærmeste pårørende: ..... tlf: _____</p> <p>Relasjon til pasienten: _____</p> <p>Evt. annen pårørende: ..... tlf: _____</p> <p>Relasjon til pasienten: _____</p> <p>Mål 8 Pårørende er gitt informasjon om sykehjemmet ☐ ja ☐ nei</p> <p>Skriftlig informasjon om parkering, telefon, mat og drikke, overnatting og annen praktisk informasjon _____</p>
Kommunikasjon med primærhelsetjenesten	<p>Mål 9 Pasientens fastlege er klar over pasientens tilstand ☐ ja ☐ nei</p> <p>Hjemmesykepleien er informert ☐ ja ☐ nei</p>
Sammendrag	<p>Mål 10 Plan for videre behandling og pleie er forklart for og drøftet med</p> <p>pasienten ☐ komatøs ☐ ja ☐ nei</p> <p>de pårørende ☐ ja ☐ nei</p> <p>Mål 11 De pårørende gir uttrykk for at de forstår hva som er planen videre ☐ ja ☐ nei</p> <p>De pårørende er klar over at videre behandling og pleie har fokus på at pasienten er døende. De pårørende har fått komme frem med sine ønsker og bekymringer og disse er dokumentert.</p> <p>Tiltaksplanen kan drøftes hvis dette vurderes som hensiktsmessig.</p>
<p>Hvis du har svart "nei" på et av delmålene, bør du utdype svaret på siste side.</p> <p>Underskrift: _____ Stilling: _____ Dato: .....</p>	

Navn.....

Avd.....

Dato: .....

Del 2	Fortløpende vurderinger: Er målet oppnådd?					
Fortløpende vurderinger	Kryss "ja" (mål oppnådd) eller "nei" (mål ikke oppnådd). Hvis svaret er nei, beskrives tiltak og resultat på siste side.					
Delmål	04:00	08:00	12:00	16:00	20:00	24:00
Smerter Mål: Pasienten er smertefri - Pasienten sier det (dersom ved bevissthet) - Pas. er smertefri ved bevegelse - Pas. virker fredfull - Vurder behov for leieforandring	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Uro/forvirring Mål: Pasienten er rolig og avslappet - Pasienten frembyr ikke tegn på delirium, dødsangst eller rastløshet ("plukker") - Utelukk urinretensjon som årsak - Vurder behov for leieforandring	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Surkling i luftveiene Mål: Pasienten er ikke plaget med uttalt surkling - Medikament skal gis så snart symptomer oppstår - Vurder behov for leieforandring - Symptomet er drøftet med de pårørende	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Kvalme og oppkast Mål: Pasienten er ikke kvalm og kaster ikke opp - Pasienten sier det (dersom ved bevissthet)	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Dyspne (tung pust) Mål: Pasienten er ikke plaget av tung pust - Pasienten sier det (dersom ved bevissthet) - Vurder behov for leieforandring	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Andre symptomer (f eks ødemer, kløe).....	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Behandling/prosedyrer						
Munnstell Mål: Munnen er fuktig og ren - Se retningslinjer for munnstell - Munnen vurderes minst hver 4. time - Pårørende deltar i munnstell	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Vannlatingsbesvær Mål: Pasienten er ubesværet - Legg inn kateter hvis retensjon - Bruk kateter eller bleier hvis pas. generelle tilstand fører til inkontinens	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Medikamenter Mål: Alle medikamenter er gitt korrekt i forhold til legens forordning - Smertepumpe kontrollert minst hver 4. time	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei	☐ ja ☐ nei
Underskrift:						
Bruk et nytt ark for hvert døgn						

Navn.....

Avd.....

Dato:

Del 3	Ved dødsfallet
--------------	-----------------------

Dato:

Klokkeslett:

Klokkeslett attestert av lege:

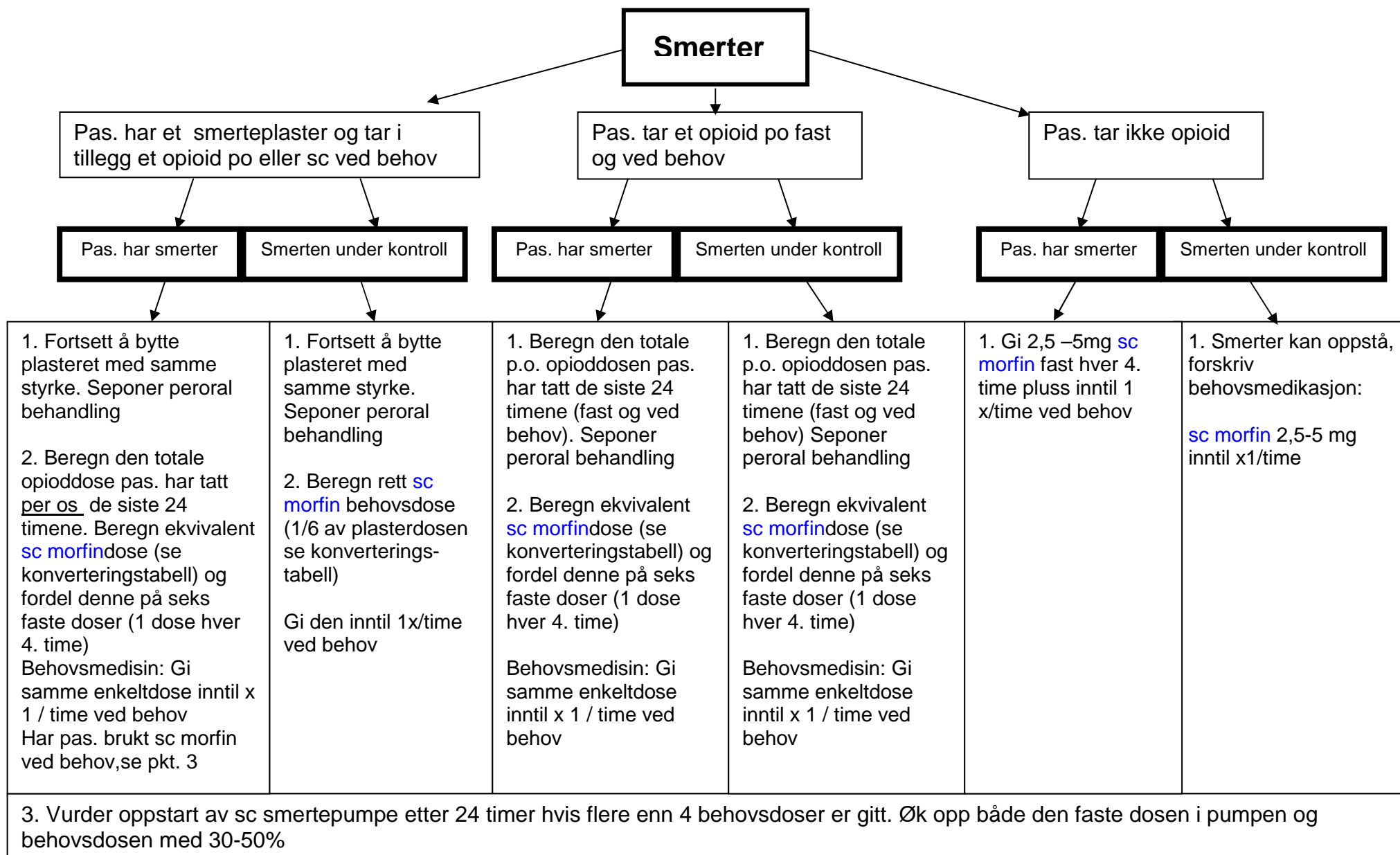
Hvem var til stede:

Rapport:

Underskrift:

Delmål etter dødsfallet	
<i>Hvis svaret er nei, beskrives tiltak og resultat på siste side</i>	
Mål 12 Fastlegen er informert om dødsfallet	☐ ja ☐ nei
Ta kontakt neste arbeidsdag hvis dødsfallet skjer utenom arbeidstiden	
Hjemmesykepleien er informert om dødsfallet	☐ ja ☐ nei
Mål 13 Avdelingens prosedyrer ved mors og ved stell av døde er fulgt	☐ ja ☐ nei
(spesielle religiøse/kulturelle behov ivare tatt)	
Mål 14 Avdelingens prosedyrer etter dødsfall er fulgt	☐ ja ☐ nei
Sjekk følgende punkter:	
- syning av liket	
- fjerning av ev. pacemaker eller ICD pga kremasjon	
- obduksjon	
- registrering av dødsfallet/dødsattest fylt ut	
- journalen avsluttet og epikrise diktet	
- beskjed formidlet til ev. andre offisielle instanser	
Mål 15 De pårørende er gitt informasjon om rutiner ved dødsfall	☐ ja ☐ nei
Brosjyre med praktisk informasjon ved dødsfall er gitt til de pårørende	
Mål 16 Sykehjemmets prosedyrer vedr. pasientens verdisaker og eiendeler er fulgt	☐ ja ☐ nei
- Eiendeler og verdisaker er signert for av identifisert person	
- Gjenstander er pakket for senere avhenting	
- Verdisakene er registrert og lagret på et trygt sted	
Mål 17 Nødvendig informasjon er gitt til rette vedkommende	☐ ja ☐ nei
- Hefte: "Når en av våre nærmeste dør" er utlevert	
Mål 18 Skriftlig informasjon til etterlatte er gitt til de pårørende	☐ ja ☐ nei
- Informasjonshefte om sorg og aktuell oppfølging i lokalmiljøet delt ut ("etterlattemappe")	
Underskrift:	Dato:

EKVIVALENTE DOSER – KONVERTERINGSTABELL (Ref.: Palliative Care Formulary 3 rd ed, 2007)

Tabellen må kun brukes for konverteringer til Morfin sc (ved feil bruk: fare for overdosering!)

Fentanyl plaster (transdermalt TD)	Morfin po		Morfin sc		Oksykodon		Codein + Paracet (Paralgin Forte ®)
µg/24t	mg/24t	ved behov mg inntil x 1/time	mg/24t	ved behov mg inntil x 1/time	mg/24t	ved behov mg inntil x 1/time	
12	30	5	10-15	2.5	15	5	5 tabl/24t
25	60	10	20-30	5	30	5	10 tabl/24t
50	120	20	40-60	10	60	10	
75	180	30	60-90	15	90	15	
100	240	40	80-120	20	120	20	
150	360	60	120-180	30	180	30	

Buprenorfin plaster (TD)	Morfin sc	
µg/24t	mg/24t	ved behov mg inntil x 1/time
5	6	1
10	12	2,5
20	24	5
40	48	10

Hvis kontroll av smertene ikke oppnås, ta kontakt med Sunniva klinikk for lindrende behandling:

Uteteam (man-fre 8.00-15.30): 55 97 94 00

Sengepost (man-fre 15.30-8.00, hele lørdag og søndag): 55 97 94 20

Morfin: ..... opioidanalgetikum

Effekt: ..... sentral smertestillende, hostedempende, hjelper mot opplevelse av tung pust

Relevante bivirkninger i livets slutfase: ..... hallusinasjoner, eufori, forvirring og sedasjon. Se Felleskatalogen.

Overdosering: ..... første tegn er trøtthet og sedasjon. Respirasjonsdepresjon kun ved grov overdosering.

sc absorpsjon: ..... lik im

Virkning inntre: ..... sc/im: i løpet av 15-30 min, iv: straks (2-5 min)

Tid til maks virkning: ..... sc/im: 45-60 (!) -90 min, iv: 20 min

Virkningstid: ..... 4-5 timer

Metabolisme: ..... konjugering med glukuronsyre i leveren

Utskillelse: ..... hovedsakelig i urinen. Cave høye doser ved nyresvikt – kan gi opphopning av metabolitter. Reduser dosen eller forleng doseringsintervallene.

Kvalme/oppkast

Ja

1. Gi Haldol® 0,5-1 mg x 2 sc fast og inntil x 3 ved behov.

Til gamle og skrøpelige pasienter: se boks til høyre*

2. Hvis flere enn 2 doser er gitt, vurder å bruke sc pumpe:

Haldol® 2,5-5 mg i sc pumpe over 24 timer

Til gamle og skrøpelige pasienter: se boks til høyre#

Nei

Kvalme/oppkast kan oppstå.
Forskriv behovsmedikasjon:

Haldol® 0,5-1 mg inntil x 3 sc ved behov

Til gamle og skrøpelige pasienter gis:

* Haldol® 0,5 mg x 2 sc i fast dosering

Haldol® 2 mg i sc pumpe over 24 timer

Hvis symptomkontroll ikke oppnås, vurder:

Cyclizin (Valoid®) 50 mg x 3 sc (25 mg x 3 sc til gamle). Valoid® er ikke registrert, men fås på Haukeland Sykehusapotek

Alternativt ta kontakt med Sunniva klinikk for lindrende behandling:

Uteteam: (man-fre 8.00-15.30): 55 97 94 00

Sengepost: (man-fre 15.30-8.00, hele lørdag og søndag): 55 97 94 20

Haloperidol, Haldol®:..... lavdoseneuroleptikum

Effekt:..... antiemetisk, antipsykotisk

Bivirkninger:..... Ekstrapyramidale. Se Felleskatalogen.

Biotilgjengelighet:..... po: 60-70%

Virkning etter:..... sc: 10-15 min, po: > 1t

Tid til maksimal plasma konsentrasjon:..... po: 30-40 min, sc: 10-20 min

Plasma T1/2:..... 13-35 t

Virkningstid:..... opp til 24 t, noen ganger lenger

Dyspné (tung pust)

Ja

Pas. tar peroral morfin

Ja

1. Regn ut den totale morfindosen som pas. har fått de siste 24 timene. Gi 1/3 av den totale døgndosen i sc pumpe over 24 timer.

2. Forskriv behovsdose som skal være 1/6 av den totale døgndosen og kan gis inntil x1 /time.

3. Hvis pas. trenger flere enn 4 ekstra doser per 24 timer: Øk opp både den faste dosen i pumpen og behovsdosen med 30-50%.

Nei

1. Gi morfin 2,5-5 mg sc inntil x1/time

2. Vurder oppstart av sc pumpe etter 24 timer hvis flere enn 4 doser er gitt.

Nei

Dyspné kan oppstå, forskriv behovsmedikasjon:
Morfin 2,5-5 mg sc inntil x 1/time

Hvis symptomkontroll ikke oppnås, ta kontakt med:

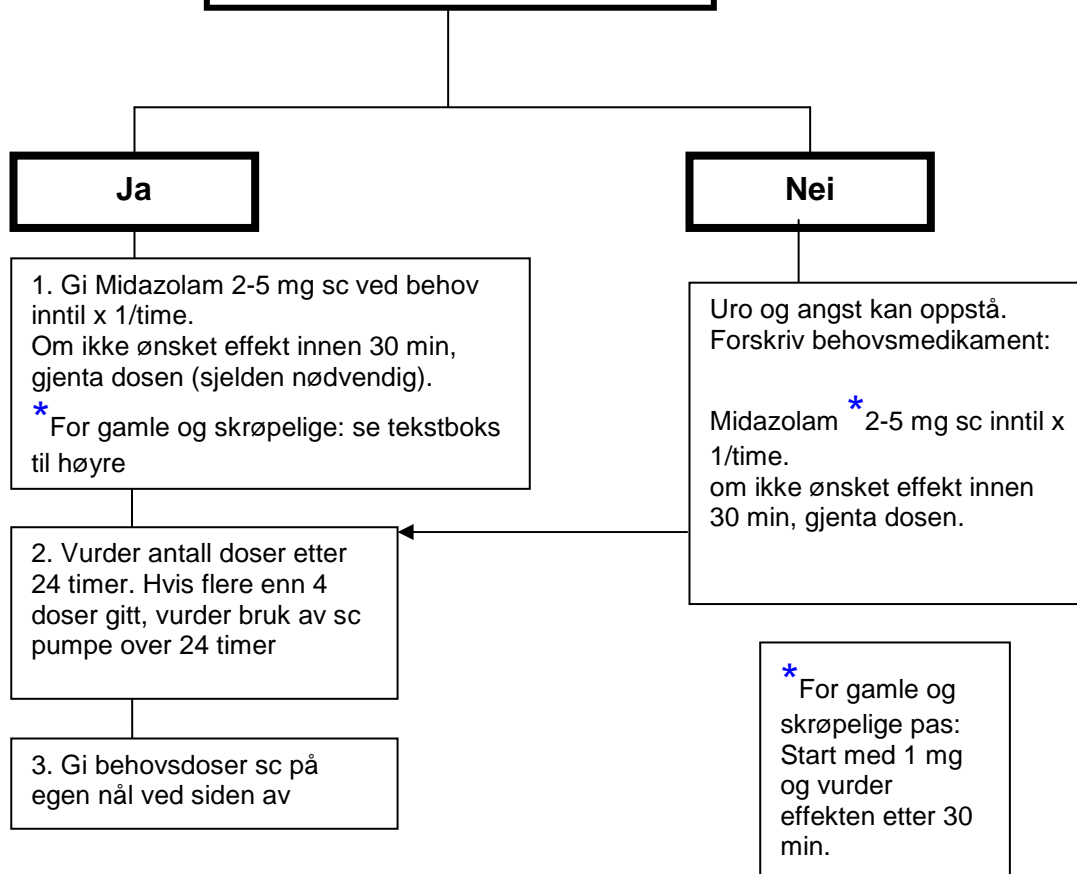
Sunniva klinikk for lindrende behandling,

Uteteam: (man-fre 8.00-15.30): 55 97 94 00

Sengepost: (man-fre 15.30-8.00, hele lørdag og søndag): 55 97 94 20

Terminal uro/angst

Hvis symptomkontroll ikke oppnås, vurder å gi haloperidol (Haldol®), 1mg sc x 4 i tillegg.

Alternativt ta kontakt med Sunniva klinikk for lindrende behandling,
Uteteam: (man-fre 8.00-15.30): 55 97 94 00
Sengepost: (man-fre 15.30-8.00, hele lørdag og søndag): 55 97 94 20

Midazolam, Dormicum®:	benzodiazepin til injeksjon (terminal uro/angst) ikke godkjent indik.område)
Effekt::	sederende (tre ganger så potent som diazepam), antiepileptisk (to ganger så potent som diazepam), angstdempende
Bivirkninger:	se Felleskatalogen
Biotilgjengelighet:	im: >90%, sc: 35-44%
Virkning etter:	sc: 5-10 min, iv: 2-3 min
Tid til maksimal plasma konsentrasjon:	im: 30 min, sc: data mangler
Plasma T1/2:	2-5 t, forlenget inntil 10 t ved kontinuerlig tilførsel
Virkningstid:	Maksimalt 240 min for 5 mg, med store interindividuelle variasjoner

Surkling i øvre luftveier

Ja

1. Gi Robinul® 0,4 mg bolus sc. Etter 4 timer gis 0,2 mg x 4 (dvs hver 6. time)

2. Vurder antall doser etter 24 timer. Hvis flere enn 3 doser er gitt, vurder å bruke en sc pumpe over 24 timer. Maks døgndose av Robinul er 2,4 mg.

Nei

Surkling kan oppstå. Forskriv behovsmedikasjon:

Robinul 0,4 mg som bolus sc. Ny dose må ikke gis før etter 4 timer; siden gis 0,2 mg inntil x 4/24 timer.

Pasienten er vanligvis ikke plaget av sin surkling. Vurder sideleie. Gi informasjon/forklaring til de pårørende. Er væskebehandling seponert? Sugning frarådes!

Hvis symptomkontroll ikke oppnås, ta kontakt med:

Sunniva klinikk for lindrende behandling,
Uteteam (man-fre 8.00-15.30): 55 97 94 00
Sengepost (man-fre 15.30-8.00, hele lørdag og søndag): 55 97 94 20

Glycopyrron, Robinul®: ..... antikolinergikum (muskarineffekt) (surkling i luftveier: ikke godkjent indik.område)

Effekt: ..... tørker ut slimhinnene
Relevante bivirkninger: ..... tørr og varm hud, ev. temperaturstigning, urinretensjon. Se Felleskatalogen.
Biotilgjengelighet: ..... < 5 % ved po tilførsel
Virkning inntre: ..... sc: etter 30-40 min, iv: etter 1min
Tid til maksimal plasma konsentrasjon: ..... iv: umiddelbart, po og sc: data mangler
Plasma T1/2: ..... 1,7 timer
Virkningstid: ..... 7 timer